

Moni-
muotoisuus
2021 2030

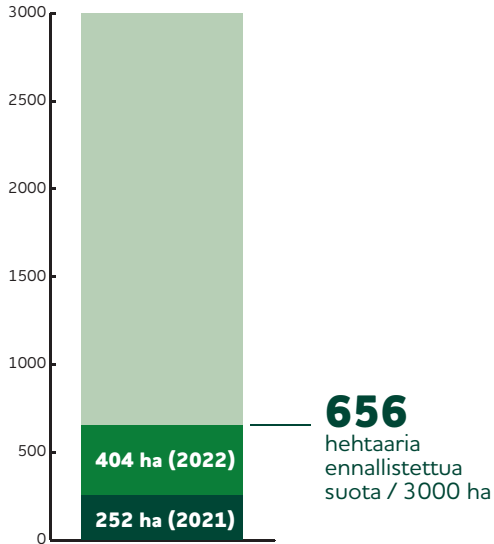

**MONIMUOTOISUUS-
OHJELMAN VUOSI
2022**

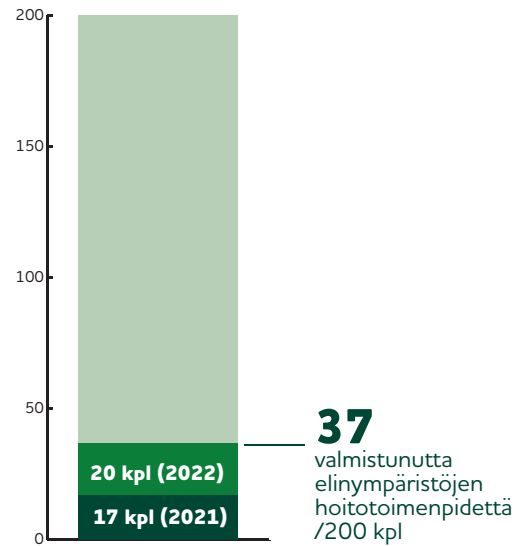

AKTIIVISET LUONNONHOITOTOIMET

SOIDEN ENNALLISTAMINEN

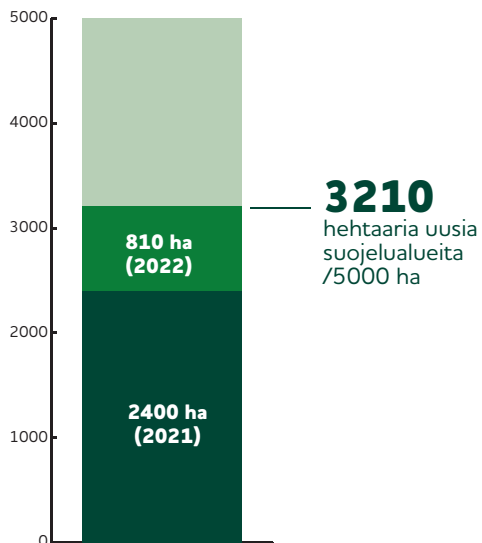

AKTIIVINEN ELIN- YMPÄRISTÖJEN HOITO

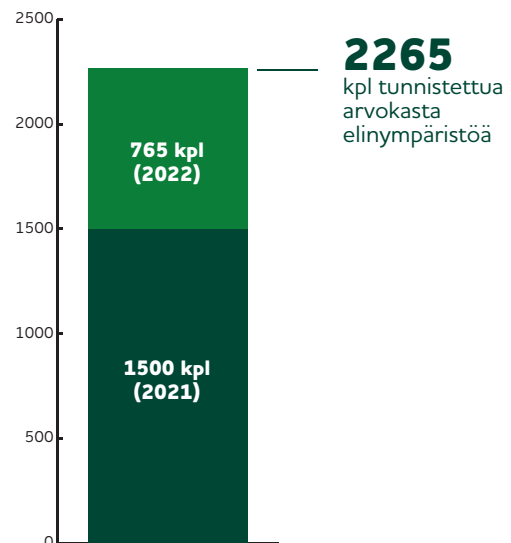

SUOJELU

LUONNON- SUOJELUALUEET

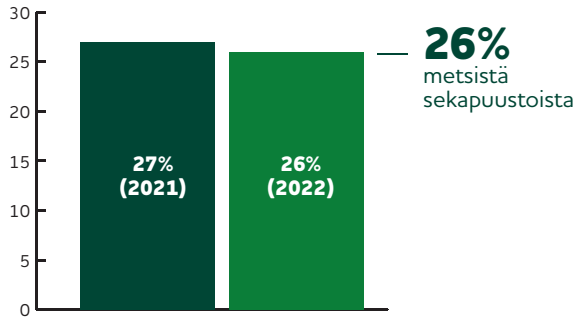
UUDET ARVOKKAAT ELINYMPÄRISTÖT

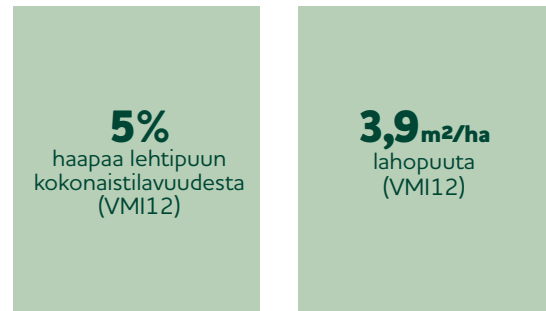

TALOUSMETSIIEN LUONNONHOITO

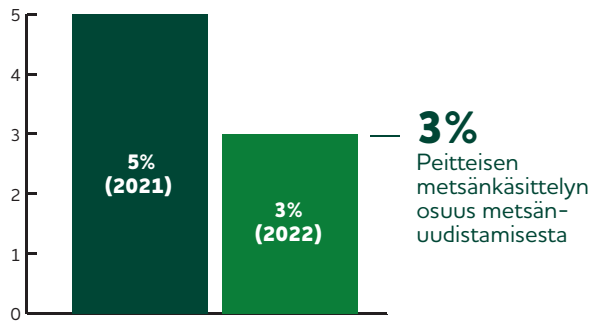
SEKAPUUSTOISUUS

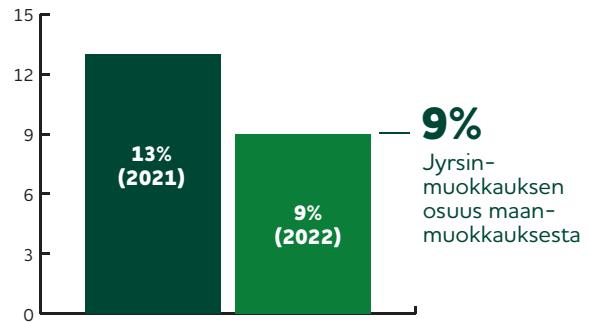
HAAPA JA LAHOPUUT

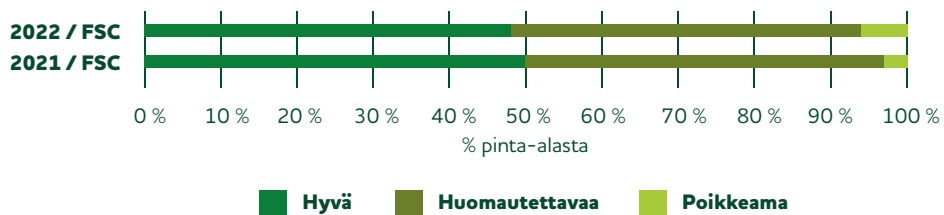
METSIIEN RAKENNE

MAANMUOKKAUS

LUONNONHOIDON LAADUN ARVIO (TAPIO PALVELUT OY)

LUONNON- SUOJELUALUEITA 810 HEHTAARIA

Uusia yksityisiä luonnonsuojelualueita perustettiin Tornatorin maille 285 hehtaaria ja valtion kanssa tehtyjen maanvaihtojen yhteydessä siirtyi uusia alueita luonnonsuojelun piiriin yhteensä 525 hehtaaria. Yksityisiä luonnonsuojelualueita perustettiin yhteensä 13 kappaletta viiden eri maakunnan alueella.

Ilomantsin Veitsisyrjään perustettuun lähes 100 hehtaarin Koukosuon HELMI-suojelualueeseen pääset tutustumaan alueelta kuvatulla drone-videolla.

https://youtu.be/_9a42vJMdRs

Vuoden lopussa sovittiin 1330 hehtaarin kokoisen Löytynsuon alueen vaihtokaupasta valtiolle osaksi Tiilikjärven kansallispuiston laajennushanketta Rautavaaralla Pohjois-Savossa.

Polvijärveläisellä Niemelänmäen tilalla puro palautettiin vanhaan, luonnolliseen uomaansa syksyllä 2022.
Kuva: Veli Laakkonen

ENNALLISTAMISTA ERILAISSA ELINYMPÄRISTÖISSÄ

Soiden ennallistaminen jatkui aktiivisena vuonna 2022. Ennallistamishankkeet edistyivät ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Ennallistettavat suot ovat olleet kooltaan hyvin vaihtelevia ja kohteiksi on valikoitunut ekologisesti laadukkaimmat suokokonaisuudet, joissa ennallistamistoimilla päästään mahdollisimman lähelle tavoitteenmukaista luonnontilaa. Muutamalla kohteella kokeiltiin myös suon vesitalouden ennallistamisen ja peitteisen metsänkäsitteilyn yhdistämistä. Paltasensuon ennallistaminen Pieksämäellä pääsi lehtiotsikoihin kahden onnistuneen mediapäivän tuloksena. Mediapäivät toteutettiin yhteistyössä Stora Enson kanssa.

Aktiivista luonnonhoitoa tehtiin hyvin erityyppisillä kohteilla erilaisissa elinympä-

ristöissä. Vaikka kohteet ovat usein pienialaisia, niiden merkitys monimuotoisuudelle on suuri ja hoitotyöt ovat erittäin tarpeellisia uhanalaisen lajiston säilyttämiseksi. Vuonna 2022 luonnonhoitotoimet olivat muun muassa purojen ja lähteiden ennallistamisia sekä lehtojen, jalojen lehtipuuesiintymien ja paahdeympäristöjen hoitotoimia.

Uhanalaisia puroelinympäristöjä ennallistamalla sekä vesienpalautuksilla mahdollistetaan esimerkiksi uhanalaisten vesisammalten elpymisen. Lisäksi kiintoainesten ja ravinteiden määrä alapuolisissa vesissä vähenee. Potentialisten ennallistamis- ja luonnonhoitokohteiden kartoittamisessa avainasemassa ovat Tornatorissa maastotyötä tekevät suunnitteluasiiantuntijat.

Purokunnostusta Loviisassa kesällä 2022. Kuva: Mikko Nikkinen

KUMPPANUUDET KUULUVAT TORNATORIN MONIMUOTOISUUSTYÖHÖN

Pitkäaikaiset ja kestävät kumppanuudet kuuluvat Tornatorin strategian painopisteisiin. Jotta saadaan aikaan ammattitaitoisesti toteutettu luonnonhoito- tai ennallistamishanke, tarvitaan matkan aikana usean toimijan saumatonta yhteistyötä.

Kuva: Rauli Perkiö

ONNISTUNUT PUUNKORJUU OSA SUON ENNALLISTAMISTA

Turvemaiden puunkorjuu ennallistettavilla suoalueilla vaatii ammattitaitoista korjuun suunnittelua sekä kokeneita korjuuyrittäjiä erikoiskalustoineen. Stora Enso on hoi-
tanut sinnikkäästi ja aikataulussa vaativan puunkorjuun näillä pehmeillä ja upottavilla kohteilla oman yhteistyöverkostonsa avulla. Lisäksi Stora Enso osallistuu vuosittain valittavan yhteistyökohteen vesitalouden ennallistamiseen osana omaa monimuotoi-
suusohjelmaansa.

METSÄPUROJEN PUOLESTA -YHTEISTYÖSSÄ ENNALLISTETAAN VIRTAVESIÄ

Talkootyöt puroelinympäristöjen parantamiseksi Tornatorin mailla aloitettiin keväällä 2022. Yhteistyössä ovat mukana WWF Suomi ja Stora Enso. Kolmen yhteistyötahon tal-
kooväkeä kokoontui kuluneen vuoden aikana ahkeroinaan virtavesien tilan parantamiseksi Loviisan Särkjärvenpurolla, Puumalan Peukalojoella, Tuusniemen Koirajoella ja Nurmeksen Kalapurolla. Yhteistyön tuloksena syntyi uhan-

alaisen taimenen tarvitsemia kutusoraikkoja ja kunnostettuja virtavesiuomia satojen metsäpurometrien matkalta. Kunnostuksissa keskityttiin metsäpuurojen tilan ja lajistojen elinolosuhteiden parantamiseen ja vael-
luskalojen liikkumista estävien tekijöiden poistoon.

WWF Suomi tuo yhteistyöhön virtavesien hoidon asiantuntijaosaamisen ja kartoittaa sekä priorisoi yhdessä Tornatorin kanssa yhtiön mailta ekologisesti vaikuttavimmat kunnostettavat kohteet. Osana yhteistyötä Tornatorin henkilöstö on saanut WWF:ltä koulutusta virtavesikohteiden tunnistami-
seen ja hoitoon myös talkootapahtumien ulkopuolella.

USEISSA YHTEISTYÖHANKKEISSA MUKANA MAANOMISTAJANA

Metsälähde-yhteistyössä WWF Suomen kanssa Tornator toteuttaa mailleen useita metsätalouden vesiensuojeluun, soiden ennallistamiseen ja pienvesiin liittyviä esimerkki- ja koulutuskohteita. Stora Enso kouluttaa toimijoitaan Tornatorin kohteilla tunnistamaan arvokkaita pienvesikohteita ja toteuttamaan vesiensuojelutoimenpiteitä myös yksityismailla puukauppojen yhteydessä. Hankkeen osapuolet myös viestivät aktiivisesti aiheesta yhdessä, mikä osaltaan edistää toimenpiteiden hyväksyttävyyttä ja käyttöönoton yleistymistä myös muiden maanomistajatahojen piirissä.

Lumimuutos Osuuskunnan kanssa yhteistyössä ennallistamme yli 280 hehtaarin alalta soita Pohjois-Karjalassa historiallisen suuressa Koitereen alueen ennallistamishankkeessa. Tornatorin mailta Koitajoen valuma-alueelta löytyy suoluonnon palauttamiseen soveltuvia ja vesiensuojelullisesti vaikuttavia kohteita. Hanke toimii esimerkkinä suon ennallistamisesta myös yksityisille metsänomistajille. Hiilipörssin kanssa toteutettava Piitsonsuon ennallistaminen jatkuu vuoden 2022 aikana. Suomen Luonnonsuojeluliiton Rahkasammalen paluu -hankkeessa pilotoidaan Piitsonsuolla erilaisia suon ennallistamismenetelmiä, joissa muun muassa siirretään rahkasammalta padottuihin ojiin, rimpiintoihin ja allikoihin ennallistetulla suolla. Piitsonsuu on yksi Suomen suurimmista yhtenäisistä, ennallistetuista suoalueista ja kohteesta voi lukea lisää Hiilipörssin sivulta. <https://hiiliporssi.fi/info/kohteet/>

Myös suojelualueiden monimuotoisuudesta on huolehdittava. Suojelualueilla

ennallistamistyöt toteuttaa Metsähallitus ja Tornator on aktiivisesti mukana maanomistajana. Vuonna 2022 merkittävin luonnonhoitotyömaa oli 53 hehtaarin kokoisen suon ennallistaminen Tornatorin yksityisellä suojelualueella Joensuun Luhtapohjassa.

Vuokatin matkailukeskuksen ja Tornatorin yhteistyönä toteutettavan Vuokattisuon ennallistamistyöt saatiin päätökseen vuoden 2022 aikana. Yli 50 hehtaarin kokoisen ennallistetun suon kehittymistä seuraavat paikallisen ala-asteen suoagentit koko peruskoulunsa ajan.

Itä-Suomen yliopiston Turvahiili-hankkeessa soiden ennallistamiseen liittyvää tutkimusta tehdään erityisesti heikoktuottoisilla, metsäojitetuilla soilla. Hankkeen tavoitteena on mm. määritellä hyvän ennallistamiskohteen kriteerit, koota hyvät ennallistamiskäytänteet, tutkia toiminnallisen monimuotoisuuden palautumista sekä ennallistamisen vaikutuksia erilaisten karujen soiden hiilivarastoon sekä hiilidioksidi- ja metaanivoihin. Tavoitteena on järjestää ennallistamisnäytöksiä, joihin kutsutaan alan toimijoita, opiskelijoita opettajineen sekä toimittajia. Tornator on valinnut tätä varten ennallistamiskohteen Itä-Suomessa.

Lisäksi aktiivista luonnonhoitoa yhtiön mailla ovat tehneet lukuisat eri yhdistykset ja osakaskunnat. Olemme mukana tukemassa ja mahdollistamassa paikallistason aktiivisten toimijoiden tekemään vapaaehtoistyötä monimuotoisen luonnon hyväksi.

Kulotuskoulun yhteydessä kulotettu Huuhanrinne Ruokolahdella on lajistoltaan Suomen edustavimpia harjuja.

KULOTUKSILLA ON MERKITTÄVIÄ MONIMUOTOISUUSHYÖTYJÄ

Kulotuksia Tornatorin mailla tehtiin vuoden aikana viisi kappaletta ja kulotettua alaa kertyi 50 hehtaaria. Kulotus antaa luonnollisen alun uuden puusukupolven kasvulle, mutta nykyisin sen merkitys korostuu erityisesti metsäluonnon monimuotoisuuden edistämisessä. Kulotuksilla luodaan edellytyksiä paloista riippuvaisen lajiston säilymiselle talousmetsissä. Palolajiston ohella kulotukset hyödyttävät lahoppuusta riippuvaista lajistoa.

Tornator on viime vuosina panostanut aktiivisesti kulotuksiin. Suomen metsäkeskuksen kolmevuotisesta Kulotuskoulu – hankkeesta valmistui vuosina 2020–2022 yhteensä 26 tornatorilaista kulotusmestaria. Osaamisen lisääntyessä olemme saaneet lukuisia kulotusosaajia itse kulotustapahtumiin ja turvallisia, monimuotoisuudelle tärkeitä kulotuskohteita on löytynyt tulevillekin vuosille. Lisäksi olemme investoineet kulotuskalustoon ja tavoitteena onkin pitkän aikavälin jatkuva kulotusten toteuttaminen.

Kulotuksien lajistohyödyt näkyvät nopeasti. Vuonna 2021 kulotetulla Luumäen Tolpankankaan kulotuksella suoritettiin lajistoseuranta tutkija Petri Martikaisen toimesta. Noin neljän hehtaarin päätehakkuuala paloi hyvin ja osoittautui myös lajiseuran kannalta onnistuneeksi. Uhanlaisista hyönteislajeista kohteelle löysivät tuhkalatikka ja reunustyyppijäärä. Muita, luonnossa vähälukuisia hyönteislajeja alueelta löytyi mm. kulo-, sini- ja havukauniaisia, jotka ovat myös paloista riippuvaisia lajeja.

Yksi suomalaisen harjuluonnon helmistä löytyy Ruokolahden Huuhanrinteeltä, jossa kulotettiin paahteista harjurinnettä jo toisen kerran viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tämänkaltaisilla kohteilla toistuvat hoitotyöt ovatkin tarpeen niiden poikkeuksellisen lajiston säilymiseksi. Paahterinteiden uhanalaisia kasvilajeja ovat mm. kanervisara, harjuajuruoho, kangasvuokko ja hietaneilikka.

VOITTO KESTÄVYYS- RAPORTOINTI- KILPAILUSSA

Tornator menestyi kestävyysraportointikilpailussa, jota ovat vuodesta 1996 asti järjestäneet Suomen tilintarkastajat ry:n, Aalto University, Hanken School of Economics, Nasdaq, Climate Leadership Coalition, FIBS, Finsif Ympäristöjohtamisen yhdistys YJY ry, Ympäristöministeriö ja Sitra. Kilpailuun osallistui yhteensä 46 yritystä. Tornator voitti kilpailussa biodiversiteettikategorian. Tuomaristo kiitteli perusteluissaan, että “Tornator raportoi biodiversiteettiin liittyvät pitkän aikavälin suunnitelmat ja tavoitteet sekä korostaa koko arvoketjun läpinäkyvyyttä. Lisäksi yhtiö kytkee luonnon monimuotoisuustavoitteet johdon pitkän aikavälin tulospalkkioihin”.

MONIMUOTOISUUSTYÖ JATKUU

Monimuotoisuusohjelman jatko näyttää lupaavalta. Tornator on luonut ohjelmalleen vahvan perustan – strategiansa mukaisesti – kumppanuuksien avulla. Luonnonsuojeluvuokkojen määrän vahva kehitys perustuu pitkäjänteiseen ja tiiviiseen yhteistyöhön ympäristöhallinnon kanssa, ennallistamisessa on jo pitkään tehty yhteistyötä alan pioneerien kanssa ja vesielinympäristöjen hoito on viety yhtiössä uudelle tasolle WWF:n osaamisen avulla. Verkostojensa avulla Tornator on ollut pian vuosikymmenen ajan valtakunnan merkittävimpiä kulottajia ja yhtiön teettämät tuoreet lajistoseurannat kertovat toimenpiteiden onnistumisesta ja tärkeydestä.

Kuluneen vuoden aikana Tornator on tehnyt monia merkittäviä päätöksiä monimuotoisuusohjelmansa edistämiseksi, mutta kenties tärkein niistä oli metsänhoitaja (MMM) Rauli Perkiön nimitys luonnonhoidon asiantuntijaksi huhtikuussa 2022. Yksityissektorilla nimityspäätös on historiallinen, sillä päätoimisia aktiivisen luonnonhoidon asiantuntijoita ei metsäteollisuusyrityksissä ole juuri tavattu, vaan tehtävä – kuten luonnonhoito yleensäkin – on tyypillisesti nähty sivutoimisena ja pakollisena osana metsätaloustoimenpiteiden

haittojen ehkäisyä. Tornatorissa luonnonhoidon asiantuntija sen sijaan etsii päätösmukaisesti kohteita, keinoja sekä resursseja parantaa yhtiön metsien monimuotoisuutta ja siten yhtiön harjoittaman metsätalouden kestävyttä. Esimerkiksi edellä kuvattu aktiivinen sidosryhmäyhteistyö eri monimuotoisuushankkeissa ei olisi mahdollista ilman tämän tyyppistä ratkaisua.

Monimuotoisuusohjelma on otettu hyvin vastaan myös tornatorilaisten kesken. Henkilöstö on sitoutunut monimuotoisuustyöhön ja eri prosessien arjessa monimuotoisuusnäkökohdat otetaan päivittäin hyvin huomioon. Ohjelman päätavoitteiden osalta suojelu- ja ennallistamismäärissä ollaan tavoitetta edellä ja luonnonhoitokohdeiden määrässä edistymme tavoiteajassa. Soveltuvia luonnonhoitokohde-ehtotuksia on tullut runsaasti niin suunnittelijoilta, metsureilta kuin sidosryhmiltäkin ja kohteita on hankevarannossa tuleville vuosille tällä hetkellä jo noin sata kappaletta!

Monimuotoisuusohjelman edistymistä seurataan Tornatorin verkkosivujen monimuotoisuusosiossa ja sosiaalisen median kanavissa.

TORNATORIN MONIMUOTOISUUSOHJELMA NÄKYI MEDIASSA VUONNA 2022

SOIDEN ENNALLISTAMINEN

Stora Enso ja Tornator aloittavat yhteistyön suoalueiden ennallistamiseksi	Metsäalan ammattilehti 20.1.2022
Tornator ennallistaa ojitetun suon Pieksämäen Paltasella	Pieksämäen lehti 24.2.2022
Kohta tässä on taas suo	Kauppalehti 25.8.2022
Soiden ennallistaminen on nyt osa metsä-yhtiöiden strategiaa, ja kaivinkoneyrittäjiä opetetaan tarvittaessa kädestä pitäen – Näin metsäksi ojitettu suo palautuu kohti luonnontilaa	Kauppalehti 27.8.2022
Ennallistettu suo palaa luonnontilaan	Pieksämäen lehti 28.10.2022
Paluu lähtöruutuun	Metsälehti 24.11.2022

AKTIIVINEN LUONNONHOITO

Tornator kulottaa metsää Ilomantsissa sään salliessa maanantaina	Karjalainen 26.6.2022
Kulotuskoulu kulotti Tornatorin kohteella Ruokolahdella	Metsäalan ammattilehti 7.7.2022
Kulotuskoulu aloitti Ruokolahdella	Metsä Trans 8.7.2022
Metsäpuroyhteistyö käynnistyy talkoilla Puumalassa	Metsälehti 11.8.2022
Puumalassa kunnostetaan Peukalojokea -hyötyjänä muun muassa uhanalainen taimen	Radiouutinen 12.8.2022
Puumalassa Peukalojokeen kunnostetaan vaelluskalojen väylä kohti Saimaata	Yle Uutiset 15.8.2022
30 talkoolaista ennallisti Peukalojokea torstaina	Puumala-lehti 17.8.2022
Yhteistyössä metsäpurojen puolesta – WWF, Stora Enso ja Tornator haluavat palauttaa pienvesiä kohti luonnontilaa	Koillis-Savo / Savon Sanomat 29.8.2022

SUOJELU

Tornatorin kahdessadas yksityinen suoalue perustettiin Kaaville	Metsätalouden ammattilehti 21.3.2022
Metsäyhtiö Tornator ja ely-keskus sopivat Tiilikjärven kansallispuiston laajennusalueen maa-alueiden vaihdosta: Löytynsuon alue valtiolle	Yle 19.12.2022
Tiilikjärven kansallispuiston laajennus – Löytynsuo valtiolle	Pitäjäläinen 20.12.2022
Löytynsuo valtion omistukseen	Savon Sanomat 21.12.2022

LISÄKSI MONIMUOTOISUUSOHJELMASTA VIESTITTIIN AKTIIVISESTI TORNATORIN SOSIAALISEN MEDIAN KANAVIDISSA: Instagram, Facebook, LinkedIn, Youtube ja Twitter

YMPÄRISTÖNHOITOKOhteet

HANKE	PAIKKAKUNTA	KUVAUS
Eroosiosuojaus Heinäjoki	Ilomantsi	Vesien ohjaaminen, uoman vahvistaminen ja kiveäminen eroosiolta suojaamiseksi.
Jättipalsamin torjunta	Savonlinna	Kiinteistölle leviävän jättipalsamin torjunta kitkemällä.
Kosteikon täydennys ja korjaus	Kitee	Vesien ohjaaminen kosteikolle ja kosteikkoaltaan kunnostus.
Kulostus, Kuora	Lieksa	Metsänhoidollinen kulotus sisältäen säästöpuuryhmän.
Nousuesteen poisto Kalapuro	Valtimo	Nousuesteenä ollut siltarumpu asennettiin uudelleen ja uomaa kynnystettiin Kalapurolla.
Nousuesteen poisto Sihtuunanjoki	Tervola	Vaellusesteen muodostanut siltarumpu korvattiin uudella, kahden metrin halkaisijalla olevalla rummulla Sihtuunanjoella.
Olkan kulotus	Ruokolahti	Noin neljän hehtaarin kulotus suoritettiin kulotuskoulu-hankkeen harjoittelukohteena.
Paahdeympäristön hoito Huuhaanranta	Ruokolahti	Harjulajistoltaan merkittäväällä Huuhaanrannalla suoritettiin harjumetsän hoitokulotus mm. kangasvuokka- ja ajuruohoesiintymien elinympäristön parantamiseksi.
Puron kunnostus Koirajoki	Tuusniemi	Koirajoella kunnostettiin purouomaa ja rakennettiin kutosoraikkoja.
Puron kunnostus Peräsalo	Ilomantsi	Koitajokeen laskevalla Mäntypurolla kunnostettiin purouomaa ja poistettiin vaellusesteet.
Puron kunnostus Peukalojoki	Puumala	Peukalojoen uomaan rakennettiin kutosoraikkoja sekä kynnystettiin uomaa tierummun kohdalta.
Puron kunnostus Särkjärvenpuro	Loviisa	Särkjärvenpuron uomaan rakennettiin kutosoraikkoja.
Puruoman palauttaminen Rontsa	Juuka	Puruomaa palautettiin takaisin luontaiselle paikalleen ja luotiin elinympäristöä haapalajistolle.
Puruoman palauttaminen Niemelänmäki	Polvijärvi	Puruoma palautettiin takaisin luontaiselle reitilleen.
Syrjäjoki kunnostus	Kaavi	Rauvanjärven ja Syrjäjärven välisellä Syrjäjoella ennallistettiin perattua purouomaa ja rakennettiin kutosorakoita useaan eri paikkaan.
Sääksen pesän ympäristön kunnostus	Kannonkoski	Sääksen pesimäympäristöä kunnostettiin maisemaa avartamalla.
Tikkametsän hoitohakkuu Linnunsuo	Kontiolahti	Linnunsuon suojelualueen vieressä tehdyllä harvennushakkuulla aikaansaatiin valkoselkätikalle sopiva, lehtipuustoinen elinympäristö.
Kulotus Vetelä	Lieksa	Metsänhoidollinen kulotus, noin 11 ha Lieksan Järhänkankaalla.
Vänkäläinen jalopuunhoitohakkuu	Sulkava	Vänkäläisensaaren suojelualueella ja sen lähiympäristössä hoidettiin lehmus- ja haapakeskittymiä kuusta poistamalla.
Jättipalsamin torjunta Rauhala	Kitee	Kiinteistölle levinnyttä jättipalsamia torjuttiin niittämällä.